

POKROPIĆ (78) *vb pf*

Oba o jasne (w tym w drugim 1 r. błędne znakowanie).

inf pokropić (16). ◇ *fut 1 sg* pokropię (4). ◇ *2 sg* pokropisz (4). ◇ *3 sg* pokropi (12). ◇ *1 pl* pokropi(e)my (1). ◇ *2 pl* pokropicie (1). ◇ *3 pl* pokropią (2). ◇ *praet 1 sg m* pokropiłem (2). *f* pokropiłam (1). ◇ *3 sg m* pokropił (17). *f* pokropiła (1). ◇ *imp 2 sg* pokropó (10); -p (7), -(p) (3). ◇ *3 sg* niech pokropi (1). ◇ *con 2 sg m* byś pokropił (1). ◇ *3 sg m* by pokropił (2). ◇ *part praet act* pokropiwszy (3).

Sł stp notuje, Cn s.v. wodą święconą pokropić, Linde XVI w.

Polać kroplami, spryskać, skropić; a(d)spargere Vulg, PolAnt, Mącz, Cn; irrigare, spargere PolAnt, Mącz; conspergere, inebriare Vulg; madefacere Mącz; rigare PolAnt [w tym: kogo, co (61)] (78) : Aquam irrigato leviter in areas, Prziwiedź wodę álbo pokropó. Mącz 356b.

pokropić czym (20): Wezmi kwarthę małmazijey dobrej/ potym wezmi z apteki tuciam preparatam poł łota, camphori trzy czwierci/ á tę camphorę pokropić palonem winem *FalZioł* II 19b, II 5d, III 24d, V 62; Przedaymyż go [Józefa] daleko/ gdzie w czudze krainy A łuknią baranią krwią/ iego pokropiemy A iż go zwierzę ziadło/ przed oyczem powiemy *RejJóz* A8v, B3; wzyacz łzwyeczoney wody ł łfyedmy kofłscziolow y omycz yą diłchell wozowy, wofz, Bothi y konye pokropicz *LibMal* 1549/149; *Leop Lev* 2/7, *Prov* 7/17; *BibRadz Gen* 35/14; *SienLek* 131v, 189v; *RejPos* 158; *BudBib Lev* 6/27; Bywa też częłto/ że ci co wychodzą z wánny/ iefli łye łłábfzemi czuią/ chłodną wodą obléwác łye kážą: [...] tedy owi mędrłzy/ co Epithemá ná łérce wźiác/ álbo łye wódką Różaną pokrópić kážą *Oczko* 28v. *Cf Zwroty.*

Zwroty: »krwią pokropić« = *zostawić ślady krwi (1):* á drudzy [ludzie] gołymi kolány po świętym łchodzie/ po którym zbáwićiel náłz w Piłatowym niekiedy páłacu chodził/ y krwią łwą nayswiętłzą gi pokropił/ ku gorze włtępuiąc czwałgáli łię. *ReszPrz* 161.

»łzami pokropić« (1): Widziłz thę niewiáłtę? wizedłem do domu thwoiego/ wodyś nie podał nogam moim: á oná łzami pokropiła nogi moie/ y othárłá włáłnemi włofy łwoiemi *RejPos* [308].

»pokropić wodą« = *aspergere aquam, spargere aqua Mącz [szyk zmienny] (2):* Aspergere aquam, proverbium, Wodą pokropić/ to yełt ochłodzić/ pokrżeźwić poćiefzić kogo. *Mącz* 404a, 403d.

peryfr. »pokropić [kogo] wodą własną« = *oddać mocz na kogoś (1):* Przyłzło ich [pustelników] tedy czerzey/ łtali nademną pátrząc ieden mowił łwięty/ drugi mowił kaži mu łie głowá. Ia to bacząc/ podniółłem kofzulę/ pokropiłem ie wodą włáłną. *BielKron* 458v.

Szereg: »pokropić i polać« (1): Y połtáwił łakob znák ná onem mieyłcu gdzie Bog mowił z niem/ á znák on był kámienny/ y pokropił go winem y polał oliwą [*et libavit super eum libamen, et effudit super eum oleum*]. *BibRadz Gen* 35/14.

Przen (5) :

Fraza: »krew [czyja kogo] pokropić« = *ktoś zostanie przez kogoś zamordowany (1):* O nie day tego Boże/ by krew brata mego Miała mnie gdy pokropić *RejJóz* A7v.

Zwroty: »hizopem pokropić« = *zesłać cierpienia, smutki (1):* bo niemasz tego Hizopu którymby mnie Pan Bog nie pokropił wtyłm frasunku *ActReg* 162.

»kijem pokropić« = *uderzyć, zbić (1)*: Wiere tę fnać kxienią ftrapie Lepey iuz kijem pokropie. *RejKup* 16.

»pokropić krwią« = *przebrać krew (1)*: Pokropilem gránice krwią moią tu twoie *CzahTr* I2v.

»ręce krwią pokropić« = *zabić kogoś (1)*: Lecz po tym [*Pyrrus*] otrzędźwiawfzy/ miecz w kárku vtopił/ A przekłété ręcé fwé/ krwią świętą pokropił. *GórnTroas* 74.

a. *O ceremoniach religijnych; aspergere aqua lustrali, lustrare aqua Cn (39)* :

Przen: Obmyć z grzechów, powołać do życia wiecznego (8) :

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): O Myi [!]/ co iest fprofnego/ pokrop co iest zeschlęgo/ vzdrow co iest ránnego. *ArtKanc* H13v; *LatHar* 367.

Zwroty: »pokropić izopem« (1): Iż ielli ty mnie moy miły Pánie nie pokropifz onym Izopem we krwi fwoiey omoczonym/ nie będę nigdy oczýfcion. *RejAp* 8v.

»pokropić krwią« (1): Pokropó co narychley rádżęc pilno nędzne podwoie mizerney dufzyczki fwoiey tą niewinną krwią báránká tego fwiętego/ tobie obiecánego y dánego. *RejPos* 158v.

»pokropić krwią; krew pokropi« [o *Chrystusie*] (1;1): *RejPos* 341; Ielli przez Krzeft ftárego Adámá vtopi/ A zátym go nadroźsza krew twoiá pokropi. *KlonWor* 82.

»pokropić siedmkroć« (1): pewnie pokropiwfzy nas fiedm kroć onym fiedmiorákim dárem Ducha fwego fwięte⁸⁰/ wypuścić nas będzie raczył z onych ciężkich á twárdych obwiáfkow zakonu drugiego. *RejPos* 215.

Szeregi: »pokropić, (a) omyć« [szyk 1:1] (2): Ale ieffliże thy [*Panie*] mnie pokropifz á omyiefz/ tedy iálniey niżli fnieg będę wybielon. *RejAp* 8v; *ArtKanc* H13v.

»pokropić i poświęcić« (1): Słuchay co Prorok mowi ku káżdey wierney dufzy od Páná tego/ który ią fobie wyzwolił á pokropił y poświęcił krwią fwiętą swoią *RejPos* 341.

α. *W judaizmie Starego Testamentu (28)* : A wzięwłfy máśc/ y krew ktora była ná ołtarzu/ pokropił Aaroná y fłaty iego/ y fyny iego/ z odzieniem ich. *Leop Lev* 8/30; *BibRadz Hebr* 9/19; Wzyáwłfy tedy krew pokropił ludzi á rzekł: to iest krew vmowy/ ktorą Pan Bog zwámi vczyńił. *BielKron* 32v; *BudBib Lev* 6/27; *BudNT Hebr* 9/17[19]; *WujNT* 287, *Hebr* 9/19.

pokropić na kogo, na co (2): A ptafzká żywego wezmie zdrzewem cedrowym/ ziedwabiem kármezynowym/ y z izopem/ y omoczy to/ y ptafzká żywego we krwi ptafzká zárzeżánego nád wodą żywą. Y pokropi ná oczýfzczáiącego fię od trędu/ fiedm kroć/ y oczýści go *BudBib Lev* 14/7. *Cf pokropić co na co.*

pokropić co [= czym] na co (1): A włoży rękę ná głowę ofiáry fwoiey/ y zárznie ią przed przybytkiem zgromádzienia/ thámże fynowie Aaronowi pokropią w koło ná wierzch ołtarzá krew iey. *BibRadz Lev* 3/8.

pokropić przed kim (3): A częśc oleiu náleie [!] mu ná rękę lewą/ w którym omoczywłfy fwoy pálec práwey ręki/ pokropi fiedm kroć przed Pánem y dotknie fie końcá práwego vchá/ człowieká one⁸⁰ kthory fie czyści *Leop Lev* 14/27, *Lev* 14/16; *BudBib Lev* 14/16.

pokropić czym (7): *BibRadz Lev* 14/51; Y niech omoczy ofiárownik pálec fwoy práwy woney oliwie ktora ná ręce iego lewey/ y pokropi oną oliwą fpalcá fwego fiedm kroć przed Iehową *BudBib Lev* 14/16. *Cf* »pokropić krwią«.

Zwroty: »pokropić krwią« = *sanguine a(d)spargere Vulg, PolAnt; spargere sanguinem PolAnt* [szyk zmienny] (5): *Leop Lev 14/7; A* położywłszy rękę fwą ná głowie iey [ofiary]/ zárznie ią przed przybythkiem zgromádzenia/ tám że fynowie Aaronowi pokropią krwią iey w koło ná ołtarzu. *BibRadz Lev 3/13; RejPos 103v; BudNT Hebr 9/19[21]; WujNT Hebr 9/21.*

»pokropić siedmkroć« = *a(d)spargere septem vicibus Vulg, PolAnt; adspargere speties Vulg; spargere septem vicibus PolAnt* [szyk zmienny] (10): *A* gdy ták poświacáiąc [przybytek] pokropił ołtharz liedmń kroć/ pomázał go y włfyłtek fprzet iego. *Leop Lev 8/11, Lev 14/7, 16, 27; BibRadz Lev 14/51; RejPos 47, 103v, 214v; BudBib Lev 14/7, 16.*

Przen (6) :

Zwrot: »pokropić (h)izopem« = *adspargere hysopo Vulg (6)*: Pokropże myę o moy Pánye Izopem gorzkości/ *A* będę oczýfcyon s kázdey moyey nyeprawości *LubPs N4; Leop Ps 50/9; RejPos 47v; KochPs 76; LatHar 83, 165.*

β. W chrześcijaństwie (3) : *On* fię ocknawłszy/ przywieść do fiebie kazał iednego fzałonego y opętanego/ [...] wodę wziął/ y krzyżem ią świętym przeżegnawłszy/ pokropił onego fzałonego *SkarŻyw 457.*

Zwrot: »pokropić wodą (święconą)« [szyk zmienny] (2): *Potym* mię [ksiądz] pokropi wodą *To* iuż z bogiem idą zgodą. *RejRozpr A3; Támże [w pałacu królewskim] Krolá* wybranego między Pány w onym vbierze ftoiącego/ *Arcybiłkup* wodą święconą pokropi/ y kádzidłem okurzy. *StryjWjaz C4v.*

b. Nawodnić, podlać (13) : á źródło wynidzie z domu Pánfkiego/ y pokropi dolinę Sythym. *BibRadz Ioel 3/18[23]; Madefacere terram. Pokropić* ziemię. *Mącz 116c, 203c, 356b.*

Przen (6) : *Iam* władził/ á *Appollo [postać z Nowego Testamentu]* pokropił/ ále *Pan Bog* ożywił. *KrowObr 3 [przekład tego samego tekstu] BudNT 1.Cor 3/6.*

W porównaniu (1): Niech pokropi iáko rofa trawę zyeleniącą/ *Myśl* wáżę w dziwney krewkości tak závády błądzącą. *LubPs gg3v.*

Zwrot: »pokropić rosą« (1): *Dla* nas/ *vplwanyś Pánie/ ábyś* nas pokropił/ *Rosą* nieśmiertelności *GrabowSet P4v.*

Szeregi: »pokropić a napoić« (1): *Pokropię* ogrod moy fzczepienia/ á nápoię rodzenia mego owoc [Eccli 24/42]. *Leop BBB3.*

»odwilżyć a pokropić« (1): *Odwilżę* známienity ogrod moy/ á pokropię [Rigabo ... et inebriabo] fprawiedliwą grządkę moię. *BudBib Eccli 24/36.*

α. O deszczu (1) :

Fraza: »deszcz pokropi« (1): *Ale* przydalifie z przygody że [ryba] fłkacze wzgorę w defzcz/ á defzcz ią pokropi/ tedy poczyna mrzeć *HistRzym 50v.*

β. O Bogu: zesłać deszcz (2) :

Zwrot: »pokropić wodą« (1): *A* gdy mu [Bogu] fie zwidzi fnádnie ią [ziemię] zá fie może odżywić/ á pokropić wodą *RejPs 160v.*

Przen (1) :

Zwrot: »deszczem pokropić« (1): Maż y wchorobách á łmutku y tełkności piękną ochłodę/ którać głowy trudnym rozumieniem [!] nie z fráfuię/ á ferceć radością y defzczem ducha świętego pokropi SkarŻyw A4v.

Synonimy: 1. oblać, polać, pomokrzyć, zmoczyć.

Formacje współrdzenne cf KROPIĆ.

Cf **POKROPIENIE, POKROPIONY**

KO